

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณี นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอคำร้อง ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณี นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายสุเมธ อุพลเถียร ผู้ถูกร้อง ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ และพ้นจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ทำให้ผู้ถูกร้องซึ่งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนคร มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี แล้วแต่กรณี

ผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ยื่นบัญชี ฯ ภายในกำหนด ปรากฏว่า จนถึงวันครบกำหนด ผู้ถูกร้องก็มีได้ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง และผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ถึงผู้ถูกร้อง เพื่อให้ชี้แจงเหตุผลกรณีไม่ยื่นบัญชี ฯ โดยส่งทางไปรษณีย์ ลงทะเบียนไปที่บ้านเลขที่ ๔๓๕ ถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นภูมิลำเนาที่ปรากฏตามหลักฐานของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ปรากฏหลักฐานตามใบตอบรับของไปรษณีย์ว่า นายหนูพิศ อุพลเถียร ซึ่งเป็นนำของผู้ถูกร้อง เป็นผู้รับหนังสือไว้ทั้งสองฉบับ นอกจากนี้ ผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ถึงอธิบดีกรมการปกครอง เพื่อแจ้งสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ให้แจ้งผู้ถูกร้องให้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชี ฯ อีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น มีหนังสือลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๓ ถึงผู้ถูกร้อง เพื่อให้ชี้แจงการไม่ยื่นบัญชี ฯ ปรากฏว่า เสมียนในสำนักงานทนายความของผู้ถูกร้อง เป็นผู้รับไว้ ต่อมา เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ได้รวบรวมพยานหลักฐานในเรื่องนี้เพิ่มเติม โดยสอบปากคำพยานบุคคล และผู้ถูกร้อง รวมเจ็ดคน ผู้ถูกร้องให้ถ้อยคำเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๓ สรุปได้ว่า ปัจจุบันมีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ ๔๓๕ ซอย ๑๖ ถนนกลางเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น และอาศัยอยู่กับภรรยาที่บ้านเลขที่ ๒๘๘/๑ หมู่ที่ ๑๔ อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนคร ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ ภายหลังจากที่พ้นจากตำแหน่ง ได้รับหนังสือของผู้ร้องสองครั้ง และสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น หนึ่งครั้ง แจ้งให้ยื่นบัญชี ฯ ผู้ถูกร้องได้ร่างหนังสือเตรียมชี้แจงผู้ร้อง โดยพิมพ์เก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ แต่ข้อมูลสูญหาย ประกอบกับกำลังรวบรวมข้อมูลที่กระจัดกระจายตั้งแต่ต้นปีถึงปัจจุบัน และมีคดีความมากมาย ไม่มีเวลาที่จะทำและรวบรวมบัญชี ฯ ทำให้หลงลืม ไม่มีเจตนาหรือจงใจที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ และทราบดีว่า มีโทษสองสถาน คือ ถูกตัดสิทธิในทางการเมือง และเป็นความผิดอาญา ผู้ถูกร้องยังประสงค์จะยื่นบัญชี ฯ และจะรีบดำเนินการส่งให้ผู้ร้องโดยด่วน ต่อมา ผู้ถูกร้องยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๓ โดยปล่อยให้เวลาล่วงเลยถึงสองร้อยเจ็ดสิบสามวัน การยื่นบัญชี ฯ ของผู้ถูกร้องดังกล่าว เนื่องมาจากเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ได้สอบปากคำผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๓

ผู้ร้องพิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมครั้งที่ ๘๑/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ แล้วเห็นว่า คำชี้แจงของผู้ถูกร้องที่แสดงถึงเหตุผลที่มีได้ยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ต่อผู้ร้อง ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้อง

มิได้ตั้งใจไม่ยื่นบัญชี ฯ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียงแปดเสียงว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง ภายในระยะเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนด ให้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ต่อไป

เมื่อผู้ร้องมีมติว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ และเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญให้โอกาสผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕ ชี้แจงสรุปได้ว่า ไม่ประสงค์ที่จะต่อสู้ในการพิจารณาเรื่องนี้ เพราะปัจจุบันมิได้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง และยินยอมให้ศาลรัฐธรรมนูญตัดสินคดีของผู้ถูกร้อง เพื่อมิให้เป็นการยุ่งยากในการพิจารณา ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคดีฝ่ายเดียว

ข้อเท็จจริงเพียงพอที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯ ภายในกำหนดเวลาที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ผู้ร้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงเหตุผลที่ไม่ยื่นบัญชี ฯ ถึงสองครั้ง และผู้ถูกร้องยอมรับว่า รับทราบหนังสือดังกล่าว แต่ไม่ได้ชี้แจงอย่างไร จนกระทั่งผู้ร้องให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติมโดยการสอบปากคำพยานบุคคลรวมทั้งผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องจึงยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง การที่ผู้ถูกร้องให้ปากคำต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ว่า ไม่มีเจตนาหรือไม่ตั้งใจที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ แต่เป็นเพราะหลงลืม และยื่นบัญชี ฯ เมื่อเวลาล่วงเลยจากวันครบกำหนดเป็นเวลานาน รับฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่ตั้งใจที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ ประกอบกับผู้ถูกร้องมีหนังสือชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ไม่ประสงค์ที่จะต่อสู้ในการพิจารณาคำร้องนี้ กรณีจึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ว่า นายสุเมธ อุพลเถียร ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

นายประเสริฐ นาสกุล

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายกระมล ทองธรรมชาติ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจุมพล ณ สงขลา	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
พลโท จุล อติเรก	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายปรีชา เฉลิมวณิชย์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายผัน จันทรปาน	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายมงคล สระแก้ว	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุจิต บุญบงการ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุจินดา ยงสุนทร	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุวิทย์ ชีรพงษ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอนันต์ เกตุวงศ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอมร รักษาสัตย์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอิสสระ นิตทัศน์ประกาศ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอุระ หวังอ้อมกลาง	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายประเสริฐ นาสกุล ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๔

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด (กรณี นายสุเมธ อุพลเถียร อดีตสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ)

ประธานกรรมการ ป.ป.ช. เสนอคำร้องเป็นหนังสือ ลับ ที่ ปช. ๐๐๐๕.๐๔/๔๖๘ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ ถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า นายสุเมธ อุพลเถียร อดีตสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๘) ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๘๑/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ แล้วมีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๘ เสียง เกินสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ว่า นายสุเมธ ๑ จงใจไม่ยื่นบัญชี ๑ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในระยะเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ต่อไป

ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา

๑. รัฐธรรมนูญ บัญญัติว่า มาตรา ๒๕๕

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ... ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนด ต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ ... และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป ....”

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ทำให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนคร ซึ่งพระราชบัญญัติ ๑ มาตรา ๔ บัญญัติให้เป็น “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” (๘) ให้มีหน้าที่ต้องยื่น

บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มืออยู่จริง ในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ ในการดำเนินการ สำนักงาน ป.ป.ช. มีหนังสือ ที่ ปช ๐๐๐๒.๐๔/๓๕๗๕ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ยื่นบัญชี ฯ ภายในเวลาที่กำหนด ปรากฏว่า จนถึงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นวันครบกำหนดการยื่นบัญชี ฯ นายสุเมธ อุพลเถียร/ผู้ถูกร้อง มิได้ยื่นบัญชี ฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช./ผู้ร้อง

๓. สำนักงาน ป.ป.ช. มีหนังสือถึงผู้ถูกร้องให้ชี้แจงเหตุผลกรณีไม่ยื่นบัญชี ฯ รวมสองครั้ง คือ

๓.๑ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๒.๐๔/๖๑๗ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

๓.๒ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๑/๒ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓

หนังสือทั้งสองฉบับดังกล่าวได้ส่งเป็นจดหมายลงทะเบียนถึงผู้ถูกร้อง ณ บ้านเลขที่ ๔๓๕ ถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นภูมิลำเนาที่ปรากฏตามหลักฐานของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ปรากฏหลักฐานตามใบตอบรับของไปรษณีย์ว่า นายหนูพิศ อุพลเถียร ซึ่งเป็นนำของผู้ถูกร้อง เป็นผู้รับหนังสือทั้งสองฉบับไว้ เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๓

สำนักงาน ป.ป.ช. มีหนังสือถึงผู้ถูกร้องแล้ว ยังมีหนังสือ ลับ ที่ ปช ๐๐๐๒.๐๔/๖๑๔ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ถึงอธิบดีกรมการปกครอง เพื่อแจ้งสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ให้แจ้งผู้ถูกร้อง ให้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชี ฯ อีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่นได้มีหนังสือ ที่ ขก ๕๒๐๑/๑๓๑๓ ถึงผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๓ ให้ชี้แจงการยื่นบัญชี ฯ และปรากฏว่า นายสวัสดิ์ (ราชน) ลินธุ์พันธ์ เสมียนในสำนักงานทนายความของผู้ถูกร้องเป็นผู้รับไว้ในวันเดียวกัน เวลา ๑๕.๓๖ น.

๔. สำนักงาน ป.ป.ช. มีหนังสือ ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๔/๑๐๑ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ขอทราบข้อเท็จจริง และเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมเกี่ยวกับประวัติ ภูมิลำเนา และการดำรงตำแหน่งของผู้ถูกร้อง ต่อมา สำนักงานเทศบาลนครขอนแก่นมีหนังสือ ลับ ที่ ขก ๕๒๐๑/๔ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ แจ้งผลการตรวจสอบ และส่งเอกสารหลักฐานให้

สำนักงาน ป.ป.ช. ทราบ สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องมีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ ๔๓๕ ถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒

๕. ผู้ถูกร้องให้ถ้อยคำสรุปได้ว่า มีอาชีพทนายความ ปัจจุบันมีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ ๔๓๕ ซอย ๑๖ ถนนกลางเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ปัจจุบันอาศัยอยู่กับภรรยาที่บ้านเลขที่ ๒๘๘/๑ หมู่ที่ ๑๕ อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น ผู้ถูกร้องเคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒ แต่มิได้สมัครเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่นอีก ภายหลังจากที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒ ได้รับแจ้งให้ยื่นบัญชี ๑ รวมสามครั้ง คือ

ครั้งที่ ๑ วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ นายหนูพิศ ๑ ได้นำหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๒.๐๔/๖๑๗ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ เรื่อง การยื่นบัญชี ๑ มามอบให้

ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๓ ได้รับหนังสือจากสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ที่ ขก ๕๒๐๑/๑๓๑๓ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๓ เรื่อง การยื่นบัญชี ๑

ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๓ นายหนูพิศ ๑ ได้นำหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๑/๒ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๓ เรื่อง การยื่นบัญชี ๑ มามอบให้ ซึ่งทั้งสามครั้ง ผู้ถูกร้องได้เปิดออกอ่าน ใส่แฟ้มไว้ และร่างเตรียมชี้แจงผู้ร้อง โดยพิมพ์เก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ แต่ข้อมูลสูญหาย ประกอบกับกำลังรวบรวมข้อมูลที่กระจัดกระจายตั้งแต่ต้นปีถึงปัจจุบัน และมีคดีความมากมาย จึงไม่มีเวลาที่จะทำและรวบรวมบัญชี ๑ ทำให้หลงลืม ไม่มีเจตนาที่จะไม่ยื่นบัญชี ๑ เรื่องนี้ ทราบดีว่า มีโทษสองสถาน คือ ถูกตัดสิทธิในทางการเมือง และเป็นความผิดอาญา และเรื่องนี่ยังประสงค์จะยื่นบัญชี ๑ และจะรีบดำเนินการส่งให้สำนักงาน ป.ป.ช. โดยด่วน ไม่มีเจตนา หรือจงใจไม่ยื่นบัญชี ๑ และตนมีนัดในทางคดีมาก

อนึ่ง ปรากฏด้วยว่า ผู้ถูกร้องได้ปล่อยให้เวลาล่วงเลยถึง ๒๗๓ วัน จึงยื่นบัญชี ๑ ต่อผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๓ ซึ่งการยื่นบัญชี ๑ ของผู้ถูกร้อง เนื่องมาจากเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. สอบปากคำผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๓

๖. ผู้ร้องพิจารณาเรื่องนี้ ในการประชุมครั้งที่ ๘๑/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ แล้ว เห็นว่า คำชี้แจงของผู้ถูกร้องที่แสดงถึงเหตุผลที่มีได้ยื่นบัญชี ๑ และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ต่อผู้ร้องภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไม่พอที่จะรับฟัง

ได้ว่า ผู้ถูกร้องมิได้ตั้งใจไม่ยื่นบัญชี ฯ และเอกสารประกอบ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ ด้วยคะแนนเสียง ๘ เสียง ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

๓. ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕ ถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า ผู้ถูกร้องไม่ประสงค์ที่จะต่อสู้ในการพิจารณาเรื่องนี้ เพราะปัจจุบันผู้ถูกร้องมิได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ ยินยอมให้ศาลรัฐธรรมนูญตัดสิทธิผู้ถูกร้องได้ เพื่อมิให้เป็นการยุ่งยากในการพิจารณา ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคดีฝ่ายเดียวได้

โดยที่ข้อเท็จจริงที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับมีเพียงพอที่จะวินิจฉัยคำร้องนี้ได้แล้ว ไม่จำเป็นต้องแสวงหาพยานหลักฐานอื่นใดอีก

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ มาตรา ๒๕๕ มาตรา ๓๐๑ และมาตรา ๓๓๑

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๔ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๑๑๕

ปัญหาที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย

๑. ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องนี้หรือไม่

๒. นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือไม่

คำวินิจฉัย

ปัญหาแรก เนื่องจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เสนอคำร้องนี้ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องนี้ได้

ปัญหาที่สอง ผู้ถูกร้องเคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ตั้งแต่วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๔ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” (๘) มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามแบบที่ผู้ร้องกำหนด ต่อผู้ร้องทุกครั้งที่ได้รับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี ทั้งนี้ ภายในเวลาที่กำหนด ผู้ถูกร้องให้ถ้อยคำต่อเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๓ ว่า ภายหลังจากที่พ้นจากตำแหน่ง ได้รับหนังสือเตือนจากสำนักงาน ป.ป.ช. สองครั้ง และสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่นหนึ่งครั้ง ให้ยื่นบัญชี ฯ ผู้ถูกร้องได้ร่างหนังสือเตรียมชี้แจงต่อผู้ร้อง โดยพิมพ์เก็บไว้

ในคอมพิวเตอร์ แต่ข้อมูลสูญหาย ประกอบกับกำลังรวบรวมข้อมูลที่กระจัดกระจายตั้งแต่ต้นปีถึงปัจจุบัน มีคดีความมากมาย ไม่มีเวลาทำ และรวบรวมบัญชี ฯ ทำให้หลงลืม ไม่มีเจตนาจะไม่ยื่นบัญชี ฯ ผู้ถูกร้องทราบว่า การไม่ยื่นบัญชี ฯ อาจมีโทษสองสถาน คือ ต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี และอาจเป็นความผิดอาญาด้วย ผู้ถูกร้องยังประสงค์จะยื่นบัญชี ฯ และจะรีบดำเนินการ ไม่มีเจตนา หรือจงใจที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อมา ผู้ถูกร้องยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นเวลาที่ล่วงเลยไปแล้วถึง ๒๗๓ วัน ผู้ร้องพิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมครั้งที่ ๘๑/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ แล้ว เห็นว่า คำชี้แจงของผู้ถูกร้องไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่า มิได้จงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนน ๘ เสียง ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ และเสนอคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

พิจารณาแล้ว เห็นว่า ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดแต่ไม่กระทำ และได้ยื่นบัญชี ฯ เมื่อเวลาล่วงเลยถึง ๒๗๓ วัน ทั้งนี้ โดยไม่มีเหตุที่จะรับฟังได้ ประกอบกับผู้ถูกร้องไม่ประสงค์จะต่อสู้ในการพิจารณาคำร้องนี้ โดยให้ศาลพิจารณาฝ่ายเดียวได้ จึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กำหนดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒

ด้วยข้อเท็จจริงและเหตุผลดังที่กล่าวมา จึงวินิจฉัยว่า นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง

นายประเสริฐ นาสกุล

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. กระทบ ทงธรรมชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณี นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับที่ ปช. ๐๐๐๕.๐๔/๔๖๘ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ พร้อมเอกสารประกอบ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ สรุปได้ดังนี้

นายสุเมธ อุพลเถียร อดีตสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น (ดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๓๘ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๒) ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๔ (๘) ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามที่มาตรา ๓๒ ได้บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งภายใน ๓๐ วัน หรือพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี แล้วแต่กรณี ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ ปช. ๐๐๐๒.๐๔/๓๕๗๕ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ยื่นบัญชี ฯ ภายในกำหนดเวลาและปรากฏว่าจนถึงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นวันครบกำหนดการยื่นบัญชี ฯ นายสุเมธ อุพลเถียร ก็มิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวบัญญัติ

ในการดำเนินการเรื่องนี้สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือส่งเป็นจดหมายลงทะเบียนถึงนายสุเมธ อุพลเถียร เพื่อให้ชี้แจงเหตุผลกรณีไม่ยื่นบัญชี ฯ รวม ๒ ฉบับ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓ โดยส่งไปที่บ้านเลขที่ ๔๓๕ ถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นภูมิลำเนาที่ปรากฏตามหลักฐานของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง และตามหลักฐานของไปรษณีย์ปรากฏว่า นายหนูพิศ อุพลเถียร ซึ่งเป็นน้องของนายสุเมธ อุพลเถียร เป็นผู้รับหนังสือไว้ทั้ง ๒ ฉบับ

นอกจากนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. ยังได้มีหนังสือลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ถึงอธิบดีกรมการปกครอง เพื่อแจ้งสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ให้แจ้งนายสุเมธ อุพลเถียร ให้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชี ฯ อีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่นได้มีหนังสือถึงนายสุเมธ อุพลเถียร เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๓ เพื่อให้ชี้แจงการยื่นบัญชี ฯ ปรากฏว่าหนังสือฉบับดังกล่าว นายสวัสดิ์ (ราชน) สินธุ์พันธ์ เสมียนในสำนักงานทนายความของนายสุเมธ อุพลเถียร เป็นผู้รับไว้

ในขณะเดียวกัน เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ได้รวบรวมพยานหลักฐานในเรื่องนี้เพิ่มเติม โดยสอบปากคำพยานบุคคล จำนวน ๗ คน รวมทั้งนายสุเมธ อุพลเถียร โดยนายสุเมธ ฯ ให้ถ้อยคำสรุปว่า ปัจจุบันมีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ ๕๓๕ ซอย ๑๖ ถนนกลางเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น และปัจจุบันอาศัยอยู่กับภรรยาที่บ้านเลขที่ ๒๘๘/๑ หมู่ที่ ๑๕ อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนคร ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒ ภายหลังจากที่พ้นจากตำแหน่ง ฯ ได้รับหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. ๒ ครั้ง และสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ๑ ครั้ง รวม ๓ ครั้ง แจ้งให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ซึ่งได้ร่างเตรียมชี้แจงคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยพิมพ์เก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ แต่ข้อมูลสูญหาย ประกอบกับกำลังรวบรวมข้อมูลที่กระจัดกระจายตั้งแต่ต้นปีถึงปัจจุบัน และมีคดีความมากมาย ไม่มีเวลาที่จะทำและรวบรวมบัญชี ฯ จึงทำให้หลงลืมไม่มีเจตนาที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ และทราบดีว่ามีโทษ ๒ สถาน คือ ถูกตัดสิทธิในทางการเมืองและเป็นความผิดอาญาและเรื่องนี่ยังประสงค์จะยื่นบัญชี ฯ และจะรีบดำเนินการส่งไปให้สำนักงาน ป.ป.ช. โดยด่วน ไม่มีเจตนาหรือจงใจที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ เนื่องจากตนเองมีนัดในทางคดีมาก

ต่อมา นายสุเมธ อุพลเถียร จึงได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๓ โดยปล่อยให้เวลาล่วงเลยมาถึง ๒๗๓ วัน ซึ่งการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของนายสุเมธ อุพลเถียร ดังกล่าว ก็เนื่องมาจากเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ได้สอบปากคำ นายสุเมธ อุพลเถียร เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๓

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมครั้งที่ ๘๑/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ แล้วเห็นว่า คำชี้แจงต่างๆ ของนายสุเมธ อุพลเถียร ที่แสดงถึงเหตุผลที่มีได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ไม่เพียงพอที่จะฟังได้ว่า นายสุเมธ อุพลเถียร มิได้จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๘ เสียงว่า นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการ

ทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในระยะเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนด ให้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ ต่อไป

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่เกี่ยวข้องกับกรณีนี้มีดังนี้

มาตรา ๒๕๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา
- (๕) ข้าราชการการเมืองอื่น
- (๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย

มาตรา ๒๕๒ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นกรณเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- (๒) ในกรณีที่เป็นกรณพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง
- (๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย

มาตรา ๒๕๕ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจาก ตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่อง ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติ มาตรา ๕๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนบทบัญญัติของ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่เกี่ยวข้องกับกรณีนี้มีดังนี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

.....

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า

.....

(๘) ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนคร

.....

มาตรา ๓๒ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศและทรัพย์สิน ที่มีได้อยู่ในความครอบครองของผู้อื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่า หนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่ง ตามระยะเวลา การยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้นๆ

มาตรา ๓๓ การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๓๒ ให้ยื่นพร้อมเอกสาร ประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนา แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้นั้นจะต้องลงลายมือชื่อรับรอง

ความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดของเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นด้วย และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- (๒) ในกรณีที่เป็นกรพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง
- (๓) ในกรณีที่อยู่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่ง

หรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย

เมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีมติว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ และเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และแจ้งผู้ถูกร้อง คือ นายสุเมธ อุพลเถียร ทราบและยื่นหนังสือชี้แจงข้อกล่าวหาภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันได้รับหนังสือ

ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔ ชี้แจงสรุปได้ว่า ไม่ประสงค์ที่จะต่อสู้ในการพิจารณาเรื่องนี้ เพราะปัจจุบันมิได้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง และยินยอมให้ศาลรัฐธรรมนูญตัดสินคดีของผู้ถูกร้อง เพื่อมิให้เป็นกรยุ่งยากในการพิจารณา ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคดีฝ่ายเดียว เพราะฉะนั้น ข้อเท็จจริงจึงมีเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯ ภายในกำหนดเวลาตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ผู้ร้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงเหตุผลที่ไม่ยื่นบัญชี ฯ ถึงสองครั้งและผู้ถูกร้องยอมรับว่า รับทราบหนังสือดังกล่าว แต่ไม่ได้ชี้แจงอย่างใด จนกระทั่งผู้ร้องให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติมโดยการสอบปากคำพยานบุคคลรวมทั้งผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องจึงยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง การที่ผู้ถูกร้องให้ปากคำต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ว่า ไม่มีเจตนาหรือไม่จงใจที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ แต่เป็นเพราะหลงลืมและไม่ยื่นบัญชี ฯ เมื่อเวลาล่วงเลยจากวันครบกำหนดเป็นเวลานาน และแม้ว่าจะไม่มีหลักฐานชัดเจนแสดงว่า ผู้ถูกร้องได้รับประโยชน์โดยตรงหรือโดยอ้อมจากการไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือยื่นบัญชี ฯ เกินระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด แต่การที่ผู้ถูกร้องเป็นทนายความย่อมรู้ดีถึงผลของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ดังนั้น

เหตุผลที่ผู้ถูกร้องยกขึ้นมาต่อสู้กับคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่มีน้ำหนักพอที่จะทำให้เชื่อได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่จงใจที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ไม่ประสงค์ที่จะต่อสู้ในการพิจารณาคำร้องนี้ กรณีจึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสุเมธ อุพลเถียร ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ศาสตราจารย์ ดร. กระทบทรวงทอง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายจุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๔

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ด้วยประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ อ้างว่า ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ ได้บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งนั้น จากการตรวจสอบปรากฏว่า นายสุเมธ อุพลเถียร อดีตสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๔ (๘) ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๘๑/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ แล้วมีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๘ เสียง เกินกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด เท่าที่มีอยู่ว่า นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายในระยะเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนด จึงเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕

นายสุเมธ อุพลเถียร ได้รับสำเนาคำร้องแล้วได้ทำหนังสือลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ มีใจความว่า ไม่ประสงค์จะต่อสู้คดี เพราะปัจจุบันมิได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ ขอมให้ตัดสิทธิทางการเมืองและพิจารณาคดีไปฝ่ายเดียวได้

พิเคราะห์หนังสือชี้แจงของนายสุเมธ อุพลเถียร ฉบับดังกล่าวแล้ว จึงต้องถือว่า นายสุเมธ อุพลเถียร ยอมรับว่าได้จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในกรณีเข้ารับตำแหน่ง และเมื่อพ้นจากตำแหน่งจริงตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง

อาศัยอำนาจตามความในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคสอง จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสุเมธ อุดมเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ในกรณีเข้ารับตำแหน่ง และเมื่อพ้นจากตำแหน่ง จึงต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันครบกำหนดต้องยื่นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ (๑)

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ พลโท จุล อติเรก ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด กรณี นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งเป็นผู้ร้องได้เสนอคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด กรณี นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องได้ความว่า นายสุเมธ อุพลเถียร ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี แล้วแต่กรณี

ผู้ร้องได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบเพื่อยื่นบัญชี ฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ หลายครั้ง แต่ก็มิได้ดำเนินการ โดยได้ปล่อยให้เวลาล่วงเลยมาอีกถึง ๒๗๓ วัน จึงมีการยื่นบัญชี ฯ ดังกล่าว ผู้ถูกร้องเคยให้ถ้อยคำแก่พนักงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่า ได้ร่างหนังสือเตรียมชี้แจงผู้ร้องถึงกรณีที่ไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ โดยพิมพ์ไว้ในคอมพิวเตอร์แต่ข้อมูลสูญหายจึงหลงลืม และกำลังรวบรวมข้อมูลอยู่ ผู้ร้องเห็นว่า ผู้ถูกร้องปล่อยให้เวลาอันควร จึงมีมติว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ภายในระยะเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดดังกล่าวข้างต้น

นอกจากนี้ในระหว่างพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญยังได้ความตามคำชี้แจงของผู้ถูกร้องว่าไม่ประสงค์ที่จะต่อสู้ในการพิจารณาเรื่องนี้ เพราะปัจจุบันมิได้ดำรงตำแหน่งในทางการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคดีไปฝ่ายเดียวได้

มีปัญหาว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ตามคำร้องหรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ บัญญัติว่า “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นกรพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่ง หรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตายภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย” และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๓ ซึ่งบัญญัติกำหนดระยะเวลาการยื่นบัญชี ฯ ไว้โดยมีความหมายอย่างเดียวกันกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒

ตามข้อเท็จจริงได้ความว่า ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเตือนของผู้ร้อง แต่ก็ไม่ได้ดำเนินการยื่นบัญชี ฯ ปล่อยให้เวลาเลยมาถึง ๒๗๓ วัน เกินกว่าเวลาอันควร ซึ่งผู้ถูกร้องสามารถดำเนินการได้นานแล้ว การที่อ้างว่าข้อมูลต่างๆ สูญหายนั้นฟังไม่ขึ้น เพราะไม่เป็นการเหลือวิสัยที่จะจัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบภายในเวลาที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๓ กำหนดได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า นายสุเมธ อุพลเถียร ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

พลโท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงมณีชัย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๔

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ กรณี นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ กรณี นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องได้ความว่า นายสุเมธ อุพลเถียร ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒ ผู้ถูกร้องซึ่งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนคร จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒

ผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ยื่นบัญชี ฯ ภายในกำหนด ปราบฎว่าจนถึงวันครบกำหนดผู้ถูกร้องก็มีได้ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องและผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ถึงผู้ถูกร้องเพื่อชี้แจงเหตุผลกรณีไม่ยื่นบัญชี ฯ โดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนไปยังภูมิลำเนาของผู้ถูกร้องที่ปรากฏตามหลักฐานของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง โดยมี นายหนูพิศ อุพลเถียร นายของผู้ถูกร้องเป็นผู้รับหนังสือไว้ทั้งสองฉบับ นอกจากนี้ ผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ถึงอธิบดีกรมการปกครอง เพื่อแจ้งสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ให้แจ้งผู้ถูกร้องให้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชี ฯ อีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่นได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบแล้ว

ผู้ถูกร้องให้ถ้อยคำแก่เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๓ สรุปสาระสำคัญได้ว่า หลังจากได้ทราบแล้ว ผู้ถูกร้องได้ร่างหนังสือเตรียมชี้แจงผู้ร้อง โดยพิมพ์เก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ แต่ข้อมูล

สูญหายประกอบกับกำลังรวบรวมข้อมูลที่กระจัดกระจายตั้งแต่ต้นปีถึงปัจจุบัน และมีคดีความมากมาย ไม่มีเวลาที่จะทำและรวบรวมบัญชี ฯ ทำให้หลงลืม ไม่มีเจตนาหรือจงใจที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ ผู้ถูกร้อง ยังประสงค์จะยื่นบัญชี ฯ และจะรีบดำเนินการส่งให้ผู้ร้องโดยด่วน

ต่อมา ผู้ถูกร้องยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๓ โดยปล่อยให้เวลาล่วงเลย ถึงสองร้อยเจ็ดสิบสามวัน การยื่นบัญชี ฯ ของผู้ถูกร้องดังกล่าว เนื่องมาจากเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ได้สอบ ปากคำผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๓

ผู้ร้องพิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมครั้งที่ ๘๑/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ แล้วเห็นว่า คำชี้แจงของผู้ถูกร้องไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องมิได้จงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ ด้วยคะแนนเสียงแปดเสียงว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง ภายในระยะเวลาที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนด ให้เสนอเรื่อง ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ และให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔ ชี้แจงว่า ไม่ประสงค์ที่จะต่อสู้ในการพิจารณาเรื่องนี้ เพราะปัจจุบันมิได้ดำรงตำแหน่งใด ๆ ในทางการเมือง

พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯ ภายในกำหนดเวลาตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ผู้ร้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงเหตุผลที่ไม่ยื่นบัญชี ฯ ถึงสองครั้งและผู้ถูกร้องยอมรับว่า รับทราบ หนังสือดังกล่าว แต่ไม่ได้ชี้แจงอย่างใด จนกระทั่งผู้ร้องให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. รวบรวมพยานหลักฐาน เพิ่มเติมโดยการสอบปากคำพยานบุคคลรวมทั้งผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องจึงยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง การที่ผู้ถูกร้อง ให้ปากคำต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ว่าไม่มีเจตนาหรือไม่จงใจที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ แต่เป็นเพราะหลงลืม และยื่นบัญชี ฯ เมื่อเวลาล่วงเลยจากวันครบกำหนดเป็นเวลานาน ประกอบกับผู้ถูกร้องมีหนังสือชี้แจง ต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ไม่ประสงค์ที่จะต่อสู้ในการพิจารณาคำร้องนี้ กรณีจึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจ ไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ว่า นายสุเมธ อุพลเกียรติ ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

นายปรีชา เถลิมวณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณี นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอคำร้อง ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณี นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

สรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า

นายสุเมธ อุพลเถียร ผู้ถูกร้อง ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ทำให้ผู้ถูกร้องซึ่งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนคร มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี แล้วแต่กรณี

ผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ยื่นบัญชี ฯ ภายในกำหนด ปากฎว่า จนถึงวันครบกำหนด ผู้ถูกร้องก็ได้ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง และผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ถึงผู้ถูกร้อง เพื่อให้ชี้แจงเหตุผลกรณีไม่ยื่นบัญชี ฯ โดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนไปที่บ้านเลขที่ ๔๓๕ ถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นภูมิลำเนาที่ปรากฏตามหลักฐานของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ปรากฏหลักฐานตามใบตอบรับของไปรษณีย์ว่า นายหนูพิศ อุพลเถียร ซึ่งเป็นนำของผู้ถูกร้อง เป็นผู้รับหนังสือไว้ทั้งสองฉบับ นอกจากนี้ ผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ถึงอธิบดีกรมการปกครอง เพื่อแจ้งสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ให้แจ้งผู้ถูกร้องให้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชี ฯ อีกทางหนึ่งด้วย

ซึ่งสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น มีหนังสือลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๓ ถึงผู้ถูกร้อง เพื่อให้ชี้แจงการไม่ยื่นบัญชี ฯ ปราบกว่า เสมียนในสำนักงานทนายความของผู้ถูกร้อง เป็นผู้รับไว้ ต่อมา เจ้าพนักงานป.ป.ช. ได้รวบรวมพยานหลักฐานในเรื่องนี้เพิ่มเติม โดยสอบปากคำพยานบุคคล และผู้ถูกร้อง รวมเจ็ดคน ผู้ถูกร้องให้ด้วยคำเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๓ สรุปได้ว่า ปัจจุบันมีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ ๔๓๕ ซอย ๑๖ ถนนกลางเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น และอาศัยอยู่กับภรรยาที่บ้านเลขที่ ๒๘๘/๑ หมู่ที่ ๑๔ อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒ ภายหลังจากที่พ้นจากตำแหน่ง ได้รับหนังสือของผู้ถูกร้องสองครั้ง และสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่นหนึ่งครั้ง แจ้งให้ยื่นบัญชี ฯ ผู้ถูกร้องได้ร่างหนังสือเตรียมชี้แจงผู้ร้อง โดยพิมพ์เก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ แต่ข้อมูลสูญหาย ประกอบกับกำลังรวบรวมข้อมูลที่กระจัดกระจายตั้งแต่ต้นปีถึงปัจจุบัน และมีคดีความมากมาย ไม่มีเวลาที่จะทำและรวบรวมบัญชี ฯ ทำให้หลงลืม ไม่มีเจตนาหรือจงใจที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ และทราบดีว่า มีโทษสองสถานคือ ถูกตัดสิทธิในทางการเมือง และเป็นความผิดอาญา ผู้ถูกร้องยังประสงค์จะยื่นบัญชี ฯ และจะรีบดำเนินการส่งให้ผู้ร้องโดยด่วน ต่อมา ผู้ถูกร้องยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๓ โดยปล่อยเวลาให้ล่วงเลยถึงสองร้อยเจ็ดสิบสามวัน การยื่นบัญชี ฯ ของผู้ถูกร้องดังกล่าว เนื่องมาจากเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ได้สอบปากคำผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๓

ผู้ร้องพิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมครั้งที่ ๘๑/๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๓ แล้วเห็นว่า คำชี้แจงของผู้ถูกร้องที่แสดงถึงเหตุผลที่ไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ต่อผู้ร้อง ภายใต้อายุเวลาที่กฎหมายกำหนด ไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องมิได้จงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียงแปดเสียงว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง ภายใต้อายุเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนด ให้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๕ ต่อไป

เมื่อผู้ร้องมีมติว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ และเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญให้โอกาสผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ ชี้แจงสรุปได้ว่า ไม่ประสงค์ที่จะต่อสู้ในการพิจารณาเรื่องนี้ เพราะปัจจุบันมิได้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง และยินยอมให้ศาลรัฐธรรมนูญตัดสิทธิของผู้ถูกร้อง เพื่อมิให้เป็นการยุ่งยากในการพิจารณา ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคดีฝ่ายเดียว

ประเด็นการพิจารณา

มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือไม่

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯ ภายในกำหนดเวลาตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ผู้ร้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงเหตุผลที่ไม่ยื่นบัญชี ฯ ถึงสองครั้ง และผู้ถูกร้องยอมรับว่า รับทราบหนังสือดังกล่าว แต่ไม่ได้ชี้แจงอย่างใด จนกระทั่งผู้ร้องให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติมโดยการสอบปากคำพยานบุคคลรวมทั้งผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องจึงยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง การที่ผู้ถูกร้องให้ปากคำต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ว่า ไม่มีเจตนาหรือไม่จงใจที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ แต่เป็นเพราะหลงลืมและยื่นบัญชี ฯ เมื่อเวลาล่วงเลยจากวันครบกำหนดเป็นเวลานาน รับฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่จงใจที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ ประกอบกับผู้ถูกร้องมีหนังสือชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ไม่ประสงค์ที่จะต่อสู้ในการพิจารณาคำร้องนี้ กรณีจึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ว่า นายสุเมธ อุพลเกียรติ ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

นายผัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระภูมิตูลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๔

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้อธิบดีชี้ขาด กรณี นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีคำร้อง ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสุเมธ อุพลเถียร อดีตสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ โดยมีข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ดังนี้

๑. นายสุเมธ อุพลเถียร ผู้ถูกร้อง ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ บัญญัติให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนคร ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี ในกรณีนี้ต้องถือวันที่เข้ารับตำแหน่งคือวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ โดยจะต้องยื่นภายในวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๒ แต่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง

๓. สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ยื่นบัญชี ฯ ภายในกำหนด แต่ผู้ถูกร้องก็มิได้ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง ต่อมาผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบและให้ชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวรวม ๒ ครั้ง คือ

ครั้งที่ ๑ ตามหนังสือที่ ปช. ๐๐๐๒.๐๔/๖๑๗ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

ครั้งที่ ๒ ตามหนังสือที่ ปช. ๐๐๐๕.๐๑/๒ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓

นอกจากนี้ ผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ถึงอธิบดีกรมการปกครอง เพื่อแจ้งสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น แจ้งผู้ถูกร้องให้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชี ฯ อีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่นมีหนังสือลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๓ ถึงผู้ถูกร้องแล้ว ต่อมา เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ได้สอบปากคำพยานบุคคลและผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องให้ถ้อยคำเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๓ สรุปว่า ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือของผู้ร้อง ๒ ครั้งแล้ว ผู้ถูกร้องได้ร่างหนังสือชี้แจงผู้ร้อง โดยพิมพ์เก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ แต่ข้อมูลสูญหาย ประกอบกับกำลังรวบรวมข้อมูลที่กระจัดกระจาย ตั้งแต่ต้นปีถึงปัจจุบัน และมีคดีความมากมาย ไม่มีเวลาที่จะทำและรวบรวมบัญชี ฯ ทำให้หลงลืม ผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาหรือจงใจที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ และต่อมาผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๓ โดยปล่อยให้เวลาล่วงเลยกำหนดถึง ๒๗๓ วัน

๔. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ประชุมครั้งที่ ๘๑/๒๕๕๓ วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ มีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนแปดเสียงว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔ ชี้แจงว่า ผู้ถูกร้องไม่ประสงค์ที่จะต่อสู้ในการพิจารณาเรื่องนี้ เพราะปัจจุบันผู้ถูกร้องมิได้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และยินยอมให้ศาลรัฐธรรมนูญ ตัดสิทธิของผู้ร้อง เพื่อมิให้เป็นการยุ่งยากในการพิจารณา ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคดีฝ่ายเดียว

ข้อกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

“มาตรา ๒๕๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

ฯลฯ

(๖) ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย

มาตรา ๒๕๒ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นกรณเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- (๒) ในกรณีที่เป็นกรณพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง
- (๓) ในกรณีที่ถูกถอดตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย

มาตรา ๒๕๕ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรณกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒

“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

๑ล๑

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า

(๑) นายกรัฐมนตรี

๑ล๑

(๘) ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนคร

๑ล๑

มาตรา ๓๒ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว ตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศและทรัพย์สินที่มีได้อยู่ในความครอบครองของผู้ยื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่ง ตามระยะเวลาการยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้น ๆ

มาตรา ๓๓ การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๓๒ ให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดของเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นด้วย และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- (๒) ในกรณีที่เป็นกรพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง
- (๓) ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตายภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้วให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

พิเคราะห์แล้ว มีประเด็นวินิจฉัยเบื้องต้นว่า ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติมีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง และต่อมาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม

การทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้ประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ มาตรา ๔ (๘) ได้ให้คำนิยามผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหมายความว่า ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนครด้วย ดังนั้น ผู้ถูกร้องซึ่งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ซึ่งถือว่าเป็นวันเข้ารับตำแหน่ง

ประเด็นต่อไปมีว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือไม่ เห็นว่า เมื่อผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องภายในกำหนดเวลาที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงและเหตุผลถึง ๒ ครั้ง แต่ผู้ถูกร้องไม่ยอมชี้แจง จนกระทั่งผู้ร้องให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. รวบรวมพยานหลักฐานโดยสอบปากคำผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องอ้างว่าหลงลืมและยื่นบัญชี ฯ เมื่อล่วงเลยเวลาครบกำหนดเป็นเวลานาน และผู้ถูกร้องมีหนังสือแจ้งต่อศาลว่า ไม่ประสงค์จะต่อสู้ในการพิจารณาคำร้องของผู้ร้อง กรณีจึงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า นายสุเมธ อุพลเถียร ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาและวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณี นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอคำร้อง ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณี นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

จากข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปว่า

นายสุเมธ อุพลเถียร ผู้ถูกร้อง ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒ ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง มีหนังสือลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ แจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ยื่นบัญชีภายในระยะเวลาที่กำหนดปรากฏว่าเมื่อครบกำหนด ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชี ๑ ต่อผู้ร้องแต่อย่างใด ผู้ร้องจึงมีหนังสือลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ถึงผู้ถูกร้องเพื่อขอให้ชี้แจงแสดงเหตุผลกรณีที่ไม่ยื่นบัญชี ๑

ผู้ร้องได้รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม โดยการสอบถามพยานบุคคลซึ่งผู้ถูกร้องได้เข้าไปถ้อยคำต่อผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๓ สรุปได้ว่า ปัจจุบันผู้ถูกร้องมีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ ๕๓๕ ซอย ๑๖ ถนนกลางเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒ ภายหลังจากพ้นจากตำแหน่งได้รับหนังสือจากผู้ร้องแจ้งให้ยื่นบัญชี ๑ ต่อมา ผู้ถูกร้องได้ร่างหนังสือเตรียมชี้แจงต่อผู้ร้อง โดยพิมพ์เก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ แต่ข้อมูลสูญหาย ประกอบกับกำลังรวบรวมข้อมูลที่กระจัดกระจาย

ตั้งแต่ต้นปีจนถึงปัจจุบัน และมีคดีความมากมาย ไม่มีเวลาที่จะทำและรวบรวมบัญชี ทำให้หลงลืม ไม่มีเจตนาหรือจงใจที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อมาผู้ถูกร้องยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๓ ซึ่งการยื่นบัญชี ฯ ดังกล่าวมีระยะเวลาล่วงเลยมาถึงสองร้อยเจ็ดสิบสามวัน

ผู้ร้องพิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมครั้งที่ ๘๑/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ แล้วเห็นว่า คำชี้แจงของผู้ถูกร้องที่แสดงเหตุผลที่มีได้ยื่นบัญชี ฯ ภายในระยะเวลาที่กำหนด ไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องไม่เจตนาหรือจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ากรณีดังกล่าวเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ จึงรับคำร้องของผู้ร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ผู้ถูกร้องไม่ประสงค์ที่จะต่อสู้ในการพิจารณาเรื่องนี้ เพราะปัจจุบันมิได้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนั้น เพื่อให้เป็นการยุ่งยากในการพิจารณาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินคดีฝ่ายเดียว

จากคำร้องและเอกสารประกอบของผู้ร้อง และหนังสือชี้แจงของผู้ถูกร้องมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่าเมื่อผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯ ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ อีกทั้งผู้ถูกร้องยอมรับว่าได้รับหนังสือจากผู้ร้องให้ชี้แจงเหตุผลกรณีไม่ยื่นบัญชี ฯ แต่ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้เข้าชี้แจงแต่ประการใด แม้ต่อมาผู้ถูกร้องมาให้ปากคำต่อผู้ร้องว่าไม่มีเจตนาหรือจงใจที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ แต่เป็นเพราะหลงลืม จึงมายื่นบัญชี ฯ แต่เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ฯ เมื่อระยะเวลาล่วงเลยวันครบกำหนดเป็นเวลานานถึงสองร้อยเจ็ดสิบสามวัน จึงรับฟังมิได้ว่าผู้ถูกร้องไม่จงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ประกอบกับผู้ถูกร้องมีหนังสือชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ไม่ประสงค์ที่จะต่อสู้ในการพิจารณาคดี ซึ่งเท่ากับเป็นการแสดงว่าผู้ถูกร้องไม่ตั้งใจที่จะต่อสู้ จึงรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒

จากเหตุผลข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า นายสุเมธ อุพลเถียร ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายสุจิต บุญบงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด
ตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญว่า นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการ
ทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ความเป็นมาและข้อเท็จจริง

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ได้มีหนังสือ
ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๔/๕๖๘ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย
ชี้ขาดว่า นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ
หนังสือของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าว มีใจความสำคัญว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ ได้บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมืองมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยัง
ไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง แต่จาก
การตรวจสอบปรากฏว่า นายสุเมธ อุพลเถียร อดีตสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ซึ่งเป็นผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๔ (๘) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ไม่ยื่นบัญชี
แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วมีมติเป็นเอกฉันท์ว่า นายสุเมธ
อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบภายในระยะเวลา
ที่กฎหมายกำหนด จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ในชั้นการตรวจสอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. นายสุเมธ อุพลเถียร ได้ให้ถ้อยคำต่อเจ้าพนักงาน
ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๓ สรุปได้ว่า ตนเคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น
ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ ภายหลังจากที่พ้นตำแหน่งแล้ว
ตนได้รับหนังสือแจ้งจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ยื่นบัญชี ๓ ถึงสองครั้ง และจากสำนักงานเทศบาล
นครขอนแก่นอีกหนึ่งครั้ง ซึ่งตนก็ได้ร่างหนังสือเตรียมชี้แจงโดยพิมพ์เก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ แต่เนื่องจาก
ข้อมูลสูญหาย ตนกำลังรวบรวมข้อมูลที่กระจัดกระจายตั้งแต่ต้นปีจนถึงปัจจุบัน ประกอบกับตนมีความ

มากมายไม่มีเวลาที่จะทำและรวบรวมบัญชี ฯ ทำให้หลงลืม ตนไม่มีเจตนาหรือจงใจที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ
ตนทราบดีว่ามีโทษสองสถาน คือ ถูกตัดสิทธิในทางการเมือง และเป็นความผิดอาญา ตนประสงค์จะยื่น
บัญชี ฯ โดยด่วน และต่อมานายสุเมธก็ได้ยื่นบัญชี เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๓ ซึ่งได้ล่วงเลยเวลา
มาแล้วถึง ๒๗๓ วัน

เกี่ยวกับเรื่องนี้ นายสุเมธ อุพลเถียร ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕ ซึ่งแจ้งต่อ
ศาลรัฐธรรมนูญว่า ตนไม่ประสงค์ที่จะต่อสู้ในการพิจารณาในเรื่องนี้ เพราะในปัจจุบันนี้ตนมิได้ดำรง
ตำแหน่งในทางการเมืองใดๆ ตนยินยอมให้ศาลรัฐธรรมนูญตัดสิทธิของตนได้ เพื่อมิให้เป็นการยุ่งยาก
ในการพิจารณาแห่งศาลรัฐธรรมนูญ จึงขอให้ศาลได้โปรดดำเนินการพิจารณาคดีฝ่ายเดียว

การรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัย

คณะกรรมการ ป.ป.ช. (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “ผู้ร้อง”) ได้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย
ชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ว่า นายสุเมธ อุพลเถียร (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “ผู้ถูกร้อง”)
จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในระยะเวลา
ที่กฎหมายกำหนด พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่นในช่วงเวลา
ที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๘) จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดง
รายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว เมื่อเกิดกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ รัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๕๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่กล่าว บัญญัติ
ให้ผู้ร้องเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ศาลรัฐธรรมนูญจึงชอบที่จะรับเรื่องจากผู้ร้องได้เสนอมา
เพื่อวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป

คำวินิจฉัย

ประเด็นตามคำร้องมีอยู่ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสาร
ประกอบภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ หรือไม่

ในคำวินิจฉัยส่วนตน ที่ ๑๐/๒๕๕๓ เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณี นายอนันต์ ศวัสตนานนท์
จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ข้าพเจ้าได้แสดงความคิดเห็นว่า
การวินิจฉัยประเด็นเรื่องการ “จงใจ” ไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๕๕ นั้น มีเกณฑ์พิจารณาดังนี้ คือ (๑) ผู้ถูกร้องต้องทราบดีว่าตนมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ แต่เพิกเฉยละเลยต่อหน้าที่ดังกล่าว และ (๒) ไม่มีเหตุหรือกรณีแวดล้อมใดๆ อันเป็นอุปสรรคหรือเหตุสุดวิสัยที่ทำให้ผู้ถูกร้องไม่สามารถยื่นบัญชี ฯ ได้ เช่น เจ็บป่วยด้วยอาการหนัก หรือตกอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่สามารถติดต่อกับผู้ร้องได้เลย เป็นต้น

กรณีของผู้ถูกร้องพิจารณาแล้วเห็นว่า เข้าอยู่ในเกณฑ์ตามข้อ (๑) เนื่องจากมีหลักฐานชัดเจนที่แสดงว่าผู้ถูกร้องรู้ดีถึงหน้าที่ของตนในฐานะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กล่าวคือ ผู้ถูกร้องมีอาชีพเป็นทนายความ จึงย่อมจะทราบถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้ดียู่แล้ว และในการให้ถ้อยคำต่อเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกร้องเองก็ยอมรับว่าตนได้รับแจ้งจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน รวม ๒ ครั้ง และจากสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อีกหนึ่งครั้ง ซึ่งในแต่ละครั้งผู้ถูกร้องได้เปิดหนังสือออกอ่านและใส่แฟ้มไว้และได้ร่างเตรียมชี้แจงผู้ร้องไว้แล้วด้วย

สำหรับเกณฑ์พิจารณาตามข้อ (๒) นั้น ผู้ถูกร้องต่อสู้ว่าตนไม่มีเจตนาหรือจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ แต่ข้อมูลที่เตรียมไว้ในคอมพิวเตอร์เพื่อยื่นต่อผู้ร้องได้สูญหายไป และว่าตนไม่มีเวลาที่จะทำและรวบรวมบัญชี ฯ เพราะตนมีคดีความมากมายจึงทำให้หลงลืมไป พิจารณาแล้วเห็นว่า คำชี้แจงต่างๆ ของผู้ถูกร้องไม่แสดงให้เห็นถึงอุปสรรคหรือเหตุใดๆ ที่จะทำให้ผู้ถูกร้องไม่สามารถยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด คือ ภายในวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๒ จริงอยู่ในที่สุดแล้วผู้ถูกร้องก็ได้ยื่นบัญชี ฯ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๓ ซึ่งเวลาได้ล่วงเลยไปแล้วถึง ๒๗๓ วัน และพฤติการณ์สื่อให้เห็นว่าเป็นการยื่นบัญชี ฯ ด้วยความจงใจเมื่อเห็นว่าผู้ร้องเอาจริงและเคร่งครัดในเรื่องนี้ เพราะเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ได้สอบปากคำตนและพยานบุคคลหลายคนไปแล้ว นอกจากนั้น ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ กราบเรียนประธานศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า ตนไม่ประสงค์ที่จะต่อสู้คดีในเรื่องนี้และยินยอมให้ศาลรัฐธรรมนูญตัดสิทธิของตนได้ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการพิจารณาคดีฝ่ายเดียวได้ ซึ่งเท่ากับเป็นการยอมรับโดยปริยายว่าตนไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะอธิบายได้ว่าทำไมตนจึงไม่สามารถยื่นบัญชี ฯ ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

อาศัยเหตุและผลตามที่กล่าว จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสุเมธ อุพลเถียร ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

นายสุจินดา ยงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๔

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (นายสุเมธ อุพลเกียรติ) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ ได้บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง นั้น

สำนักตรวจสอบทรัพย์สิน ๕ ได้ตรวจสอบการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ผลการตรวจสอบปรากฏว่า นายสุเมธ อุพลเกียรติ สมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๓๒ ของพระราช บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว โดยมีข้อเท็จจริง ดังนี้

๑. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ มีผลทำให้ผู้บริหารและสมาชิกสภา เทศบาลนคร มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจาก ตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี แล้วแต่กรณี ซึ่งการดำเนินการสำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือ ที่ ปช ๐๐๐๒.๐๔/๓๕๗๕ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ถึงนายกเทศมนตรีนครขอนแก่น เพื่อแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ยื่นบัญชี ฯ ภายในกำหนดเวลาและปรากฏว่า จนถึงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นวันครบกำหนดการยื่นบัญชี ฯ นายสุเมธ อุพลเกียรติ มิได้ ยื่นบัญชี ฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวบัญญัติ

๒. สำนักงาน ป.ป.ช. จึงได้มีหนังสือถึงนายสุเมธ อุพลเถียร เพื่อให้ชี้แจงเหตุผลกรณีไม่ยื่นบัญชี ฯ รวม ๒ ฉบับ คือ

๒.๑ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๒.๐๔/๖๑๗ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

๒.๒ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๑/๒ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓ หนังสือทั้ง ๒ ฉบับดังกล่าว ได้ส่งเป็นจดหมายลงทะเบียนถึงนายสุเมธ อุพลเถียร ณ บ้านเลขที่ ๔๓๕ ถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง ฯ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นภูมิลำเนาที่ปรากฏตามหลักฐานของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ปรากฏหลักฐานตามใบตอบรับของไปรษณีย์ว่า นายหนูพิศ อุพลเถียร ซึ่งเป็นน้องของนายสุเมธ อุพลเถียร เป็นผู้รับหนังสือไว้ทั้ง ๒ ฉบับ เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๓

นอกจากสำนักงาน ป.ป.ช. จะได้มีหนังสือถึงนายสุเมธ อุพลเถียร แล้ว สำนักงาน ป.ป.ช. ยังได้มีหนังสือ ลับ ที่ ปช ๐๐๐๒.๐๔/๖๑๕ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ถึงอธิบดีกรมการปกครอง เพื่อแจ้งสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่นให้แจ้งนายสุเมธ อุพลเถียร ให้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชี ฯ อีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่นได้มีหนังสือ ที่ ขก ๕๒๐๑/๑๓๑๓ ถึงนายสุเมธ อุพลเถียร เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๓ เพื่อให้ชี้แจงการยื่นบัญชี ฯ หนังสือฉบับดังกล่าว ปรากฏว่า นายสวัสดิ์ (ราชน) สินธุ์พันธ์ เสมียนในสำนักงานทนายความของนายสุเมธ อุพลเถียร เป็นผู้รับไว้ในวันเดียวกัน เวลา ๑๕.๓๖ น.

๓. สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือ ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๔/๑๐๑ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อขอทราบข้อเท็จจริงและเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมเกี่ยวกับประวัติ ภูมิลำเนา และการดำรงตำแหน่งของนายสุเมธ อุพลเถียร ต่อมาสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ได้มีหนังสือ ลับ ที่ ขก ๕๒๐๑/๔ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ แจ้งผลการตรวจสอบและส่งเอกสารหลักฐานให้สำนักงาน ป.ป.ช. ทราบ สรุปได้ว่า นายสุเมธ อุพลเถียร ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ โดยนายสุเมธ อุพลเถียร มีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ ๔๓๕ ถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง ฯ จังหวัดขอนแก่น

๔. เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ได้รวบรวมพยานหลักฐานในเรื่องนี้เพิ่มเติม โดยสอบปากคำพยานบุคคล และนายสุเมธ อุพลเถียร ดังนี้

๔.๑ นายหนูพิศ อุพลเถียร ผู้รับหนังสือ ของสำนักงาน ป.ป.ช. ทั้ง ๒ ฉบับ และเป็น
น้ำเขียนของนายสุเมธ อุพลเถียร ได้ให้ถ้อยคำว่ามีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ ๔๓๕/๑ ซอย ๑๖
ถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง ฯ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับบ้านของนายสุเมธ
อุพลเถียร สำหรับบ้านเลขที่ ๔๓๕ ที่นายสุเมธ อุพลเถียร พักอาศัยเป็นบ้านของบิดามารดานายสุเมธ
อุพลเถียร อยู่ห่างจากบ้านพยาน ๔ เมตร ปัจจุบันนายสุเมธ อุพลเถียร ก็ยังไป ๆ มา ๆ ที่บ้านเลขที่
๔๓๕ ดังกล่าวอยู่ สำหรับบ้านเลขที่ ๔๓๕ ของนายสุเมธ อุพลเถียร ดังกล่าว พยานได้รับมอบหมาย
ให้เป็นผู้ดูแลเรื่องการจ่ายค่าน้ำประปา ไฟฟ้า รับผิดชอบและพัสดุภัณฑ์ สำหรับจดหมายที่ส่งมาถึง
นายสุเมธ อุพลเถียร พยานจะรับนำส่งให้โดยขี่จักรยานนำไปส่งให้นายสุเมธ อุพลเถียร ที่สำนักงาน
ทนายความ ซึ่งห่างจากบ้านพัก ประมาณ ๑ กิโลเมตร

กรณีใบตอบรับในประเทศ ไปรษณีย์ลงทะเบียนเลขที่ ๕๑๑ และเลขที่ ๕๘๐ พยานได้รับ
จดหมายถึงนายสุเมธ อุพลเถียร จึงได้ลงชื่อรับไว้และส่งให้นายสุเมธ อุพลเถียร ที่สำนักงานทนายความ
เพราะเห็นว่าเป็นหนังสือสำคัญ นายสุเมธ อุพลเถียร เป็นผู้รับหนังสือจากมือพยาน

๔.๒ นายประพัฒน์ อุพลเถียร น้องชายนายสุเมธ อุพลเถียร ให้การว่าอยู่ที่บ้านเลขที่
๕๘๒/๒๑ ถนนกลางเมือง อำเภอเมือง ฯ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นสถานที่เดียวกันกับที่นายสุเมธ
อุพลเถียร เปิดเป็นสำนักงานทนายความ สำหรับบ้านเลขที่ ๔๓๕ ถนนกลางเมือง อำเภอเมือง ฯ
จังหวัดขอนแก่น นายสุเมธ อุพลเถียร ได้มอบให้นายหนูพิศ อุพลเถียร น้ำเขียนของนายสุเมธ ฯ เป็นผู้
ดูแลและสำรองจ่ายเงินค่าน้ำประปา ไฟฟ้า ส่วนจดหมายหรือหนังสือ นายสุเมธ อุพลเถียร สั่งกำชับให้
นายหนูพิศ อุพลเถียร รับไว้แทน และนำไปมอบให้นายสุเมธ อุพลเถียร ทุกครั้ง พยานเคยเห็นจดหมาย
ของทางราชการ บรรจุในซองสีน้ำตาล มีตราครุฑ มีตราประทับหน้าซองว่า สำนักงาน ป.ป.ช. จำนวน
๒ ซอง ต่างวาระกัน ส่งให้นายสุเมธ อุพลเถียร โดยนายหนูพิศ อุพลเถียร เป็นผู้รับไว้ และส่งให้แก่
นายสุเมธ อุพลเถียร ซึ่งนายสุเมธ อุพลเถียร ได้แกะออกอ่านและวางบนโต๊ะในสำนักงานทนายความ
พยานได้หยิบมาอ่านดู ๒ ครั้ง จึงทราบว่าหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. แจงให้นายสุเมธ
อุพลเถียร กรอกรายการทรัพย์สินเนื่องจากเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น จนกระทั่งหนังสือ
ของสำนักงาน ป.ป.ช. แจงเตือนมายังนายสุเมธ อุพลเถียร อีก พยานได้อ่านต่อจากนายสุเมธ อุพลเถียร
และได้บอกกับนายสุเมธ อุพลเถียร ให้รีบดำเนินการ

๔.๓ นายธนสรณ์ สินทร์ พนักงานไปรษณีย์ สำนักงานไปรษณีย์ขอนแก่น ให้ถ้อยคำว่ามี
หน้าที่นำจ่ายไปรษณีย์ให้กับเขตจ่ายด้าน B๑/๘ จังหวัดขอนแก่น ตามใบตอบรับภายในที่เจ้าหน้าที่
ป.ป.ช. นำมาให้ตรวจดู ลงวันที่ ๖ เดือน ๕ พ.ศ. ๒๕๔๓ เวลา ๑๐. ๒๐ น. และวันที่ ๑๑ เดือน ๒

พ.ศ. ๒๕๕๓ เวลา ๑๐.๑๐ น. พยานขอรับรองว่าได้เป็นผู้นำจ่ายจดหมายทางราชการให้แก่ผู้รับตามบ้านเลขที่ ๔๓๕ โดยมีนายหนูพิศ อุพลเถียร รับไว้ทั้ง ๒ ครั้ง และพยานได้ลงชื่อในฐานะผู้นำจ่ายตามใบตอบรับเลขที่ ๕๘๐ และ ๕๑๑ ตามลำดับ

๔.๔ นางสาวอมรา โกศลสุรภูมิ เจ้าหน้าที่ธุรการ ๔ สำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ให้ถ้อยคำว่า รับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ ๔ ประจํางานการเจ้าหน้าที่ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป พยานชี้แจงว่า สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือ ที่ ปช ๐๐๐๒.๐๔/๓๕๗๕ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ส่งมายังนายกเทศมนตรีนครขอนแก่น เพื่อแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เทศบาลนครขอนแก่นได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นช่วงที่เทศบาลกำลังเตรียมการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกชุดใหม่ นายประจักษ์ แก้วกัณฑ์ นายเทศมนตรี ได้สั่งการเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๓ ให้แจ้งผู้เกี่ยวข้องดำเนินการต่อมาได้มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาชุดใหม่ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๓ เจ้าหน้าที่ต้องไปเตรียมการเลือกตั้งทั้งหมด จึงทำให้การยื่นบัญชีฯ ล่าช้าออกไป และผลการเลือกตั้งปรากฏว่าสมาชิกสภาส่วนใหญ่เป็นชุดเดิมมีเพียงนางสาวสาลิณี ไชยเวช และนายสุเมธ อุพลเถียร ที่ไม่ได้สมัครรับเลือกตั้ง ต่อมาจังหวัดขอนแก่นได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ขก ๐๐๑๘.๓/๕๕๕๗ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๓ ส่งมายังเทศบาลนครขอนแก่น แจ้งว่าสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น จำนวน ๒ ราย คือ นางสาวสาลิณี ไชยเวช และนายสุเมธ อุพลเถียร ยังไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พยานในฐานะเจ้าหน้าที่ประจํางานการเจ้าหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับการยื่นบัญชีฯ จึงได้ทำความเข้าใจกับบุคคลทั้งสองทราบ และรายงานจังหวัดทราบ พยานได้จัดทำหนังสือแจ้งนางสาวสาลิณี ไชยเวช และนายสุเมธ อุพลเถียร ทราบ พร้อมทั้งแนบคำอธิบายและบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไปพร้อมกับหนังสือดังกล่าวแล้วนำไปเสนอ นายประจักษ์ แก้วกัณฑ์ นายเทศมนตรี นครขอนแก่นลงนาม โดยหนังสือทั้งสองฉบับมีข้อความเหมือนกัน และได้ออกเลขหนังสือด่วนที่สุด ที่ ขก ๕๒๐๑/๑๓๑๓ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๓ และมอบหนังสือให้นายสุเทพ คนสูง พนักงานขับรถของสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น เป็นผู้ไปส่ง ต่อมา นายสุเทพ คนสูง ได้นำใบรับทั้งสองมาคืนให้พยาน โดยมีลายมือชื่อผู้รับหนังสือทั้งสองฉบับ และพยานได้มีหนังสือแจ้งไปยังจังหวัดขอนแก่นว่า ได้แจ้งให้บุคคลทั้งสองทราบโดยตรงแล้ว

๔.๕ นายสุเทพ คนสูง ลูกจ้างประจำสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ให้ถ้อยคำว่าเป็นพนักงานขับรถและรับส่งเอกสารของเทศบาลนครขอนแก่น พยานเป็นผู้ส่งหนังสือการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามใบรับหนังสือเลขที่ ขก ๕๒๐๑/๑๓๑๓ ให้แก่นายสุเมธ

อุพลเถียร และนางสาธิตี ไชยเวช กรณีของนายสุเมธ อุพลเถียร พยานไปส่งที่สำนักงานทนายความของนายสุเมธ อุพลเถียร เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๓ ผู้รับหนังสือไว้ชื่อนายราเชน จำนวนสกุลไม่ได้ นายราเชนเป็นลูกน้องของนายสุเมธ อุพลเถียร

๔.๖ นายสวัสดิ์ (ราเชน) สิ้นชีพันท์ พนักงานในสำนักงานทนายความของนายสุเมธ อุพลเถียร ให้การว่า มีชื่อเล่นว่าราเชน เข้ามาทำงานในสำนักงานทนายความของนายสุเมธ อุพลเถียร เมื่อปี ๒๕๕๑ โดยเป็นเสมียนพนักงาน และรับส่งหนังสือ พยานขอยืนยันว่า ใบรับหนังสือที่ ขก ๕๒๐๑/๑๓๑๓ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๓ พยานลงลายมือในฐานะผู้รับเอกสารและเป็นลายมือของพยานจริง ผู้ส่งเอกสารดังกล่าวชื่อนายสุเทพ จำนวนสกุลไม่ได้ เมื่อรับหนังสือไว้แล้วได้วางไว้บนโต๊ะของนายสุเมธ อุพลเถียร ทุกครั้ง

๔.๗ นายสุเมธ อุพลเถียร อดีตสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่นให้ถ้อยคำว่ามีอาชีพทนายความ มีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ ๔๓๕ ซอย ๑๖ ถนนกลางเมือง อำเภอเมือง ฯ จังหวัดขอนแก่น ปัจจุบันอาศัยอยู่กับภรรยาที่บ้านเลขที่ ๒๘๘/๑ หมู่ที่ ๑๕ อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนคร ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒ และมีได้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาอีก ภายหลังจากที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น คือ เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒ ได้รับแจ้งให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน รวม ๓ ครั้ง คือ

ครั้งที่ ๑ วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ นายหนูพิศ อุพลเถียร (น้ำเขย) ได้นำหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๒.๐๔/๖๑๗ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ เรื่องการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมามอบให้

ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๓ ได้รับหนังสือจากสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ที่ ขก ๕๒๐๑/๑๓๑๓ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๓ เรื่องการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๓ นายหนูพิศ อุพลเถียร ได้นำหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๑/๒ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เรื่องการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมามอบให้ ซึ่งทั้ง ๓ ครั้ง ได้เปิดออกอ่านและใส่แฟ้มไว้ และร่างเตรียมชี้แจงคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยพิมพ์เก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ แต่ข้อมูลสูญหาย และมีคดีความมากมาย จึงไม่มีเวลาที่จะทำและรวบรวมบัญชี ฯ จึงทำให้หลงลืม ไม่มีเจตนาที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ และ

ทราบดีว่าการไม่ยื่นบัญชี ฯ มีโทษ ๒ สถาน คือ ถูกตัดสิทธิในทางการเมืองและเป็นความผิดคดีอาญาด้วย นายสุเมธ ฯ ยังประสงค์จะยื่นบัญชี ฯ และจะรีบดำเนินการส่งไปให้สำนักงาน ป.ป.ช. โดยด่วน ไม่มีเจตนาหรือจงใจที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ

ปรากฏว่า นายสุเมธ อุพลเถียร ได้ปล่อยให้เวลาล่วงเลยมาถึง ๒๗๓ วัน จึงได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๓ ซึ่งการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของนายสุเมธ อุพลเถียร ดังกล่าว ก็เนื่องมาจากเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ได้สอบปากคำ นายสุเมธ อุพลเถียร เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๓

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมครั้งที่ ๘๑/๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๓ แล้วเห็นว่า คำชี้แจงต่างๆ ของนายสุเมธ อุพลเถียร ที่แสดงถึงเหตุผลที่มีได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ไม่เพียงพอที่จะฟังได้ว่า นายสุเมธ อุพลเถียร มิได้จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ ด้วยคะแนนเสียง ๘ เสียง เกินกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ว่า นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในระยะเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนด ผู้ร้องจึงเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายสุเมธ อุพลเถียร ผู้ถูกร้อง ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าไม่ประสงค์จะต่อสู้คดี เพราะในปัจจุบัน ผู้ถูกร้องมิได้ดำรงตำแหน่งในทางการเมืองใดๆ ยินยอมให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาตัดสิทธิในทางการเมืองของผู้ถูกร้องได้ และเพื่อมิให้เป็นการยุ่งยากในการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการพิจารณาคดีไปฝ่ายเดียวได้

พิเคราะห์แล้วประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยมีว่า นายสุเมธ อุพลเถียร ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ รวม ๒ ครั้ง คือ

๑. ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง คือ ภายในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เพราะรัฐธรรมนูญประกาศใช้ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ จึงต้องถือว่าวันที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้ คือ วันที่แรกที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ

๒. ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง คือ ภายในวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๓ ผู้ถูกร้องรับว่าไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบทั้ง ๒ ครั้งจริง และไม่ขอต่อสู้คดี

คดีฟังได้ว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ จริง เมื่อผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ผู้ถูกร้องไม่ยื่นภายในกำหนด เพื่อพิสูจน์เจตนาในการที่ไม่ยื่นบัญชี ฯ ของผู้ถูกร้อง ผู้ร้องได้มีหนังสือเตือนให้ผู้ถูกร้องยื่นบัญชี ฯ หรือชี้แจงข้อเท็จจริงถึง ๒ ครั้ง ผู้ถูกร้องก็ไม่ยื่นบัญชี ฯ และไม่ชี้แจงพฤติการณ์ดังกล่าว แสดงว่าผู้ถูกร้องมีเจตนาที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ จึงเป็นการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า นายสุเมธ อุพลเถียร ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณี นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ส่ง เรื่อง นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ สรุปความได้ว่า นายสุเมธ อุพลเถียร อดีตสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ และพ้นตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๔ (๘) ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ จึงทำให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่นมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี แล้วแต่กรณี

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้มีหนังสือถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่นยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ แต่นายสุเมธ อุพลเถียร มิได้ดำเนินการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๑ ดังกล่าวภายในกำหนดจนถึงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ ต่อมาสำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือส่งเป็นจดหมายลงทะเลียบถึงนายสุเมธ ๑ เพื่อให้ชี้แจงเหตุผลกรณีไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๑ รวม ๒ ฉบับ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓ โดยมีนายหนูพิศ อุพลเถียร เป็นผู้รับหนังสือทั้ง ๒ ฉบับ นอกจากนี้สำนักงาน ป.ป.ช. ยังได้มีหนังสือลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ถึงอธิบดีกรมการปกครองเพื่อแจ้งสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น และหนังสือลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่นเพื่อให้แจ้งนายสุเมธ ๑ และขอข้อมูลเพิ่มเติม

ทั้งได้สอบปากคำพยานบุคคลจำนวน ๗ คน รวมทั้งนายสุเมธ ฯ สรุปได้ว่าภายหลังจากพ้นตำแหน่งแล้ว ได้รับหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. ทั้ง ๒ ครั้ง และสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ๑ ครั้ง รวม ๓ ครั้ง จึงได้ร่างหนังสือเพื่อชี้แจงเหตุผลโดยพิมพ์เก็บไว้ในคอมพิวเตอร์แต่ข้อมูลสูญหาย ประกอบกับต้องรวบรวมข้อมูลที่กระจัดกระจายอยู่ตลอดมา ประกอบกับมีคดีมากมายหลายเรื่อง จึงไม่มีเวลารวบรวมเอกสารและหลักฐาน ไม่มีเจตนาที่จะไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ เพราะทราบดีว่ามีโทษ ๒ สถาน คือ ถูกตัดสิทธิทางการเมืองและเป็นความผิดอาญา ในที่สุดนายสุเมธ ฯ ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๓ ซึ่งล่วงเลยกำหนดเวลาถึง ๒๗๓ วัน และเหตุที่นายสุเมธ ฯ ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ดังกล่าวก็เนื่องมาจากเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ได้สอบปากคำนายสุเมธ ฯ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๓ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงเห็นว่านายสุเมธ อูพลเกียรติ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบภายในระยะเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดไว้

พิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พยายามติดต่อเพื่อแจ้งให้นายสุเมธ อูพลเกียรติ ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ทั้งทางหนังสือหลายครั้งและมีการสอบสวนติดตามอย่างต่อเนื่อง โดยที่นายสุเมธ ฯ ไม่ได้สนใจติดต่อกับทางสำนักงาน ป.ป.ช. เลยแม้แต่ครั้งเดียวว่ามีปัญหาอะไรที่ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ประกอบกับคำชี้แจงและเหตุผลที่นายสุเมธ ฯ ส่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พร้อมกับยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๓ ซึ่งเลยกำหนดเวลาถึง ๒๗๓ วันนั้น เป็นเหตุผลที่ยังฟังไม่ได้ว่าไม่จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า นายสุเมธ อูพลเกียรติ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕

ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายอมร รักษาสัตย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๔

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา
วินิจฉัยว่า นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และ
เอกสารประกอบ

ข้อกล่าวหา

นายสุเมธ อุพลเถียร ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น (ระหว่างวันที่ ๑๗
ธันวาคม ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒) ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามพระราช
บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๘)
จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามมาตรา ๓๒

สรุปข้อเท็จจริง

กรณีนี้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้ดำเนินการ
ตามขั้นตอนอันเป็นลักษณะเตือนและทวงถามหลายครั้ง ซึ่งนายสุเมธก็มีได้ยื่นบัญชี ฯ ดังกล่าว ดังนี้

๑) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีหนังสือที่ ปช.
๐๐๐๒.๐๔/๓๕๗๕ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่น
เพื่อแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่นยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
และเอกสารประกอบ ภายในวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๒ อันเป็นวันครบกำหนดยื่นตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓

๒) หลังจากครบกำหนดยื่นบัญชี ฯ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
แห่งชาติมีหนังสือถึงผู้ถูกร้อง เป็นจดหมายลงทะเบียนอีก ๒ ฉบับ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓
และ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เพื่อให้ชี้แจงเหตุผลที่ไม่ยื่นบัญชี ฯ โดยส่งไปที่บ้านซึ่งเป็นภูมิลำเนา
ตามหลักฐานของกรมการปกครองโดยมีนำของผู้ถูกร้องเป็นผู้รับไว้

๓) พร้อมกันนั้น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติยังได้
มีหนังสือถึงอธิบดีกรมการปกครอง (ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓) เพื่อแจ้งสำนักงานเทศบาล

นครขอนแก่นให้แจ้งผู้ถูกร้องอีกทางหนึ่ง นายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่นได้มีหนังสือแจ้งถึงผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๓ โดยเสมียนในสำนักงานทนายความของผู้ถูกร้องรับไว้

๔) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติสอบปากคำพยานบุคคล ๗ คน รวมทั้งผู้ถูกร้อง ซึ่งให้ถ้อยคำสรุปว่า ปัจจุบันผู้ถูกร้องเปลี่ยนที่อยู่ไปอยู่กับภรรยาภายหลังจากพ้นตำแหน่งและได้รับหนังสือจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ๒ ครั้ง และสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ๑ ครั้ง ให้แจ้งบัญชีทรัพย์สิน ๗ ผู้ถูกร้องอ้างว่าเตรียมและพิมพ์เก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ที่สำนักงานทนายความของผู้ถูกร้องเองแต่ข้อมูลสูญหาย กำลังรวบรวมใหม่ตลอดจนไม่มีเวลาเพราะมีคดีความมาก อีกทั้งผู้ถูกร้องยังรับทราบโทษ ๒ สถานของการไม่ยื่นบัญชีทั้งความผิดอาญาและถูกต้องสิทธิทางการเมือง อย่างไรก็ตามผู้ถูกร้องก็ยังไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ๗ อันเป็นเวลาล่วงเลยมาถึง ๒๗๓ วัน จนกระทั่งวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๓ หลังจากที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไปสอบปากคำ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๓

๕) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมครั้งที่ ๘๑/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ มีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๘ เสียงว่าผู้ถูกร้อง (นายสุเมธ อุพลเถียร) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนด

๖) เมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้องของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไว้ดำเนินการ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ แล้วก็จัดทำหนังสือแจ้งผู้ร้อง (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ) และผู้ถูกร้อง (นายสุเมธ อุพลเถียร) ทราบ และหากประสงค์จะยื่นคำชี้แจงก็ให้ทำเป็นหนังสือชี้แจงมาภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ

๗) นายสุเมธ อุพลเถียร ผู้ถูกร้องได้ทำหนังสือ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔ ถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญ มีข้อความสำคัญว่า “ข้าพเจ้าไม่ประสงค์ที่จะต่อสู้ในการพิจารณาในเรื่องนี้ เพราะในปัจจุบันข้าพเจ้าก็ได้ดำรงตำแหน่งในทางการเมืองใดๆ และยินยอมให้ศาลรัฐธรรมนูญตัดสินคดีของข้าพเจ้าได้ เพื่อมิให้เป็นการยุ่งยากในการพิจารณา ... จึงขอให้ศาลได้โปรดดำเนินการพิจารณาคดีฝ่ายเดียวได้”

เมื่อฝ่ายผู้ถูกร้องยินยอมให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคดีฝ่ายเดียวได้ ศาลจึงได้พิจารณาข้อเท็จจริงตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ดำเนินการไปแล้ว เห็นว่า

การที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ทำการติดตามเรื่อง พยายามทวงถามหลายทาง ตลอดจนได้สอบสวน และสืบพยานโดยละเอียด และเห็นว่าผู้ถูกร้องซึ่งมีอาชีพเป็นทนายความ ย่อมรู้ถึงผลของการไม่ยื่นบัญชี ฯ เป็นอย่างดี แต่ก็ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบจนเวลาผ่านไปมากจริง สำหรับประเด็นที่ว่าจริงใจหรือไม่นั้นฝ่ายผู้ถูกร้องก็ได้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้และหาพยานหลักฐานมาหักล้างในชั้นพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญเลย จึงวินิจฉัยว่า นายสุเมธ อุพลเกียรติ จงใจฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ครบกำหนดยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

นายอมร รักษาสัตย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. อิศระ นิตินันท์ประกาศ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณี นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ซึ่งต่อไปในคำวินิจฉัยนี้จะเรียกว่า “ผู้ร้อง”) โดยประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕* กรณี นายสุเมธ อุพลเถียร อดีตสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น (ซึ่งต่อไปในคำวินิจฉัยนี้จะเรียกว่า “ผู้ถูกร้อง”) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ โดยชี้แจงข้อเท็จจริง ดังนี้

๑. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนคร มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้องทุกครั้งที่ได้รับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปีแล้วแต่กรณี สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือ ที่ ปช ๐๐๐๒.๐๔/๓๕๗๕ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ถึงนายกเทศมนตรีนครขอนแก่นเพื่อแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่นยื่นบัญชี ฯ ภายในกำหนดเวลา ปรากฏว่าจนถึงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นวันครบกำหนดการยื่นบัญชี ฯ นายสุเมธ อุพลเถียร ก็มีได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินต่อผู้ร้องตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวบัญญัติ

๒. สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือถึงผู้ถูกร้องให้ชี้แจงเหตุผลกรณีที่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯ รวม ๒ ฉบับ คือ

๒.๑ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๒.๐๔/๖๑๗ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

* เสนอตามหนังสือ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๔/๔๖๘ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓

๒.๒ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๑/๒ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓ หนังสือทั้ง ๒ ฉบับดังกล่าวได้ส่งลงทะเบียนถึงผู้ถูกร้อง ณ บ้านเลขที่ ๔๓๕ ถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง ฯ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นภูมิลำเนาที่ปรากฏตามหลักฐานของสำนักงานบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ปรากฏหลักฐานตามใบตอบรับของไปรษณีย์ว่า นายหนูพิศ อุพลเถียร ซึ่งเป็นนำเขยของผู้ถูกร้อง เป็นผู้รับหนังสือไว้ทั้ง ๒ ฉบับ เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๓

นอกจากนี้สำนักงาน ป.ป.ช. ยังได้มีหนังสือลับ ที่ ปช ๐๐๐๒.๐๔/๖๑๔ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ถึงอธิบดีกรมการปกครอง เพื่อแจ้งสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ให้แจ้งผู้ถูกร้องชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชี ฯ อีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ได้มีหนังสือ ที่ ขก ๕๒๐๑/๑๓๑๓ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๓ ถึงผู้ถูกร้อง เพื่อให้ชี้แจงการยื่นบัญชี ฯ ตามหนังสือฉบับดังกล่าว ปรากฏว่า นายสวัสดิ์ (ราชน) สินธุ์พันธ์ เสมียนในสำนักงาน ทนายความของผู้ถูกร้อง เป็นผู้รับไว้ในวันเดียวกัน เวลา ๑๔.๓๖ น.

๓. สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือ ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๔/๑๐๑ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อขอทราบข้อเท็จจริงและเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมเกี่ยวกับประวัติ ภูมิลำเนา และการดำรงตำแหน่งของผู้ถูกร้อง ต่อมาสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ได้มีหนังสือ ลับ ที่ ขก ๕๒๐๑/๔ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ แจ้งผลการตรวจสอบและส่งเอกสารหลักฐานให้สำนักงาน ป.ป.ช. ทราบ สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ โดยผู้ถูกร้องมีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ ๔๓๕ ถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง ฯ จังหวัดขอนแก่น

๔. เจ้าพนักงานของผู้ร้องได้รวบรวมพยานหลักฐานในเรื่องนี้เพิ่มเติม โดยสอบปากคำพยานบุคคลและผู้ถูกร้อง ดังนี้

๔.๑ นายหนูพิศ อุพลเถียร ผู้รับหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. ทั้ง ๒ ฉบับ และเป็นนำเขยของผู้ถูกร้อง ได้ให้ถ้อยคำสรุปได้ว่า มีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ ๔๓๕/๑ ซอย ๑๖ ถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง ฯ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับบ้านของผู้ถูกร้อง เดิมพยานมีอาชีพเป็นพนักงานเก็บเงินค่าน้ำประปาของการประปาภูมิภาคประจำจังหวัดขอนแก่น ขณะนี้ได้ลาออกจากราชการมารับจ้างงานทั่วไป และรับจ้างต่อท่อประปา พยานเป็นญาติกับผู้ถูกร้อง และมีชื่อเดียวกับบิดาของผู้ถูกร้อง สำหรับบ้านเลขที่ ๔๓๕ ที่ผู้ถูกร้องพักอาศัยเป็นบ้านของบิดามารดาผู้ถูกร้อง อยู่ห่างจาก

บ้านพยาน ๔ เมตร ปัจจุบันผู้ถูกร้องก็ยังไปๆ มาๆ ที่บ้านเลขที่ ๔๓๕ ดังกล่าวอยู่ สำหรับบ้านเลขที่ ๔๓๕ ของผู้ถูกร้องดังกล่าว พยานได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดูแลเรื่องการจ่ายค่าน้ำประปา ไฟฟ้า รับจดหมายและพัสดุภัณฑ์ สำหรับจดหมายที่ส่งมาถึงผู้ถูกร้อง พยานจะรับนำส่งให้โดยจี้จักรยาน นำไปส่งให้ผู้ถูกร้องที่สำนักงานทนายความ ซึ่งห่างจากบ้านพักประมาณ ๑ กิโลเมตร

กรณีไปตอบรับไปรษณีย์ลงทะเบียนเลขที่ ๕๑๑ และเลขที่ ๕๘๐ ที่เจ้าพนักงานของผู้ร้อง ให้พยานตรวจสอบดู ขอรับรองว่าเป็นลายมือของพยานจริง และพยานได้รับจดหมายถึงผู้ถูกร้อง จึงได้ลงชื่อรับไว้และส่งให้ผู้ถูกร้องที่สำนักงานทนายความ เพราะเห็นว่าเป็นหนังสือสำคัญ ผู้ถูกร้อง เป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์โดยตลอด

๔.๒ นายประพัฒน์ อุพลเถียร น้องชายผู้ถูกร้อง ให้ถ้อยคำสรุปได้ว่า เป็นน้องชาย ของผู้ถูกร้อง มีอาชีพขายเครื่องจักร อยู่ที่บ้านเลขที่ ๕๘๒/๒๑ ถนนกลางเมือง อำเภอเมือง ฯ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นสถานที่เดียวกันกับผู้ถูกร้องเปิดเป็นสำนักงานทนายความ สำหรับ บ้านเลขที่ ๔๓๕ ถนนกลางเมือง อำเภอเมือง ฯ จังหวัดขอนแก่น ผู้ถูกร้องได้มอบให้นายหนูพิศ อุพลเถียร นำเชยผู้ถูกร้องเป็นผู้ดูแลและสำรองจ่ายค่าน้ำประปา ส่วนจดหมายหรือหนังสือ ผู้ถูกร้อง กำชับให้นายหนูพิศ อุพลเถียร รับไว้แทน และนำไปมอบให้ผู้ถูกร้องทุกครั้ง พยานเคยเห็นจดหมาย ของทางราชการบรรจุซองสีน้ำตาล มีตราครุฑ มีตราประทับหน้าซองว่า สำนักงาน ป.ป.ช. จำนวน ๒ ซอง ต่างวาระกัน ซึ่งส่งให้ผู้ถูกร้อง โดยนายหนูพิศ อุพลเถียร เป็นผู้รับไว้ และส่งให้แก่ผู้ถูกร้อง ซึ่งผู้ถูกร้องได้แกะออกอ่านและวางบนโต๊ะในสำนักงานทนายความ พยานได้หยิบมาอ่านดู ๒ ครั้ง จึงทราบว่าเป็นหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้ถูกร้องกรอกรายการทรัพย์สินเนื่องจากผู้ถูกร้อง เป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น จนกระทั่งหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. แจ้งเตือนมายัง ผู้ถูกร้องอีก พยานได้อ่าน และได้บอกกับผู้ถูกร้องให้รีบดำเนินการ

หลังจากนั้นหลายวัน ผู้ถูกร้องได้บอกว่าจะไปที่สำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อขอ แบบฟอร์มกรอกรายการทรัพย์สิน เพื่อส่งไปยังสำนักงาน ป.ป.ช. และเห็นแบบฟอร์มวางอยู่บนโต๊ะ ในสำนักงานทนายความ ปัจจุบันผู้ถูกร้องจะยื่นบัญชี ฯ หรือไม่ไม่ทราบ พยานเป็นพี่น้องกับผู้ถูกร้อง รักใคร่กันดี และช่วยดูแลสำนักงานให้ในกรณีผู้ถูกร้องไม่อยู่ พยานเคยบอกกับผู้ถูกร้องว่าให้รีบ ชี้แจงเรื่องจะได้ไม่มีปัญหา ซึ่งผู้ถูกร้องก็รับปากว่าจะดำเนินการ

๔.๓ นายชนสรณ์ สินทร พนักงานไปรษณีย์ สำนักงานไปรษณีย์ขอนแก่น ให้ถ้อยคำ สรุปว่า มีหน้าที่นำจ่ายไปรษณีย์ให้กับเขตจ่ายด้าน B๑/๘ จังหวัดขอนแก่น ตามไปตอบรับภายใน ที่เจ้าพนักงานของผู้ร้องนำมาให้ตรวจดู ลงวันที่ ๖ เดือน ๕ พ.ศ. ๒๕๔๓ เวลา ๑๐.๒๐ น. และ

วันที่ ๑๑ เดือน ๒ พ.ศ. ๒๕๕๓ เวลา ๑๐.๑๐ น. พยานขอรับรองว่า ได้เป็นผู้นำจ่ายจดหมายทางราชการให้แก่ผู้รับตามบ้านเลขที่ ๔๓๕ โดยมีนายหนูพิศ อุพลเถียร ผู้เป็นนายเขย รับไว้ทั้ง ๒ ครั้ง และพยานได้ลงชื่อในฐานะผู้นำจ่ายตามใบตอบรับเลขที่ ๕๘๐ และ ๕๑๑ ตามลำดับ

๔.๔ นางสาวอมรา โกศลสุรภูมิ เจ้าหน้าที่ธุรการ ๔ สำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ให้ถ้อยคำสรุปว่า รับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ ๔ ประจํางานการเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารงานทั่วไป รับผิดชอบงานการเลือกตั้ง การประชุม และงานต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมายโดยปฏิบัติงานมาตั้งแต่กลางเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๒ จนถึงปัจจุบัน พยานขอชี้แจงว่า สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือ ที่ ปช ๐๐๐๒.๐๔/๓๕๗๕ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ส่งมายังนายกเทศมนตรีนครขอนแก่น เพื่อแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เทศบาลนครขอนแก่นได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นช่วงที่เทศบาลฯ กำลังเตรียมการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกชุดใหม่ นายประจักษ์ แก้วกล้าหาญ นายกเทศมนตรี ได้สั่งการเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๓ ให้แจ้งผู้เกี่ยวข้องดำเนินการ ต่อมาได้มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาชุดใหม่ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๓ เจ้าหน้าที่ต้องไปเตรียมการเลือกตั้งทั้งหมด จึงทำให้การยื่นบัญชีฯ ล่าช้าออกไป และผลการเลือกตั้งปรากฏว่าสมาชิกสภาส่วนใหญ่เป็นชุดเดิม มีเพียงนางสาวสาลินี ไชยเวช และผู้ถูกร้องที่ไม่ได้สมัครรับเลือกตั้ง บุคคลทั้งสอง จึงเข้าใจว่าไม่ต้องยื่น ต่อมาจังหวัดขอนแก่น ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ขก ๐๐๑๘.๓/๕๕๕๗ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๓ ส่งมายังเทศบาลนครขอนแก่น แจ้งว่าสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น จำนวน ๒ ราย คือ นางสาวสาลินี ไชยเวช และผู้ถูกร้องยังไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พยานในฐานะเจ้าหน้าที่ประจํางานการเจ้าหน้าที่ ซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับการยื่นบัญชีฯ จึงได้ทำความเข้าใจว่าควรแจ้งให้บุคคลทั้งสองทราบ และรายงานจังหวัดทราบ พยานได้จัดทำหนังสือแจ้งนางสาวสาลินี ไชยเวช และผู้ถูกร้องทราบ พร้อมทั้งแนบคำอธิบายและบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไปพร้อมกับหนังสือดังกล่าว แล้วนำไปเสนอ นายประจักษ์ แก้วกล้าหาญ นายกเทศมนตรีนครขอนแก่นลงนาม โดยหนังสือทั้งสองฉบับมีข้อความเหมือนกัน ซึ่งแนวทางการปฏิบัติของทางเทศบาลจะออกเลขหนังสือเลขเดียวกัน และเรื่องนี้ได้ออกเลขหนังสือด่วนที่สุด ที่ ขก ๕๒๐๑/๑๓๑๓ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๓ และมอบหนังสือให้นายสุเทพ คนสูง พนักงานขับรถยนต์ ของสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่นเป็นผู้ไปส่ง ต่อมานายสุเทพ คนสูง ได้นำใบรับทั้งสองมาคืนให้พยานโดยมีลายมือชื่อผู้รับหนังสือทั้งสองฉบับ และพยานได้มีหนังสือแจ้งไปยังจังหวัดขอนแก่นว่า ได้แจ้งให้บุคคลทั้งสองทราบโดยตรงแล้ว

๔.๕ นายสุเทพ คนสูง ลูกจ้างประจำสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่นให้ถ้อยคำว่าเป็นพนักงานขับรถและรับส่งเอกสารของเทศบาลนครขอนแก่น พยานเป็นผู้ส่งหนังสือเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามใบรับหนังสือเลขที่ ขก ๕๒๐๑/๑๓๑๓ ให้แก่ผู้ถูกร้องและนางสาวสาธิตี ไชยเวช สำหรับกรณีของผู้ถูกร้อง พยานไปส่งที่สำนักงานทนายความของผู้ถูกร้องเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๓ ผู้รับหนังสือไว้ ซึ่งนายราเชน จำนามสกุลไม่ได้ ทราบว่านายราเชนเป็นลูกน้องของผู้ถูกร้อง

๔.๖ นายสวัสดิ์ (ราเชน) สินธุ์พันธ์ พนักงานในสำนักงานทนายความของผู้ถูกร้องให้ถ้อยคำว่าจะเข้ามาทำงานในสำนักงานทนายความของผู้ถูกร้อง เมื่อปี ๒๕๔๑ โดยเป็นเสมียนพนักงานและรับส่งหนังสือ พยานขอยืนยันว่า ใบรับหนังสือ ที่ ขก ๕๒๐๑/๑๓๑๓ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๓ พยานลงลายมือชื่อในฐานะผู้รับเอกสารและเป็นลายมือของพยานจริง ผู้ส่งเอกสารดังกล่าวชื่อ นายสุเทพ จำนามสกุลไม่ได้ เมื่อรับหนังสือไว้แล้วได้วางไว้บนโต๊ะของผู้ถูกร้องทุกครั้ง บางครั้งก็ส่งมาทางไปรษณีย์จากสำนักงาน ป.ป.ช. ชื่อราเชน เป็นชื่อเล่นของพยาน

๔.๗ ผู้ถูกร้องให้ถ้อยคำสรุปว่า มีอาชีพทนายความ ปัจจุบันมีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ ๔๓๕ ซอย ๑๖ ถนนกลางเมือง อำเภอเมือง ฯ จังหวัดขอนแก่น อาศัยอยู่กับภรรยาที่บ้านเลขที่ ๒๘๘/๑ หมู่ที่ ๑๔ อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น พยานเคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒ และมีได้สมัครเป็นสมาชิกสภาอีกหลังจากที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒ ก็ได้รับแจ้งให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน รวม ๓ ครั้ง คือ

ครั้งที่ ๑ วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ นายหนูพิศ อุพลเถียร (น้ำเขย) ได้นำหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๒.๐๔/๖๑๗ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ เรื่องการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมาส่งมอบให้

ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๓ ได้รับหนังสือจากสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ที่ ขก ๕๒๐๑/๑๓๑๓ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๓ เรื่องการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๓ นายหนูพิศ อุพลเถียร ได้นำหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๑/๒ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๓ เรื่องการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมามอบให้

ซึ่งทั้ง ๓ ครั้ง ได้เปิดออกอ่านและใส่แฟ้มไว้ และร่างเตรียมชี้แจงผู้ร้อง โดยพิมพ์เก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ แต่ข้อมูลสูญหาย ประกอบกับกำลังรวบรวมข้อมูลที่กระจัดกระจายตั้งแต่ต้นปีถึงปัจจุบัน และมีคดีความมากมาย ไม่มีเวลาที่จะทำและรวบรวมบัญชี ฯ จึงทำให้หลงลืมไม่มีเจตนาที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ เรื่องนี้ทราบดีว่ามีโทษ ๒ สถาน คือ ถูกตัดสิทธิในทางการเมืองและเป็นความผิดคืออาญา และเรื่องนี้จะยังประสงค์จะยื่นบัญชี ฯ และจะรีบดำเนินการส่งไปให้สำนักงาน ป.ป.ช. โดยด่วน ไม่มีเจตนาหรือจงใจที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ และตนเองมีนัดในทางคดีมาก

๕. ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้ปล่อยให้เวลาล่วงเลยมาถึง ๒๗๓ วัน จึงได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๓ ซึ่งการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องดังกล่าว ก็เนื่องมาจากเจ้าพนักงานของผู้ร้องได้สอบปากคำผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๓

ผู้ร้องได้พิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมครั้งที่ ๘๑/๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๓ แล้วเห็นว่า คำชี้แจงต่างๆ ของผู้ถูกร้อง ที่แสดงถึงเหตุผลที่มีได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ต่อผู้ร้องภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ไม่เพียงพอที่จะฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องมิได้จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ ด้วยคะแนนเสียง ๘ เสียง เกินกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการผู้ร้อง ภายในระยะเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนด ให้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ ต่อไป

พิจารณาแล้ว เห็นว่า การเสนอเรื่องดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ จึงเห็นควรรับเรื่องไว้พิจารณาและแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบเพื่อชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ความว่าผู้ถูกร้องไม่ประสงค์ที่จะต่อสู้ในเรื่องนี้ เพราะปัจจุบันผู้ถูกร้องก็ได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ จึงยินยอมให้ศาลรัฐธรรมนูญตัดสิทธิของผู้ถูกร้องได้ เพื่อมิให้เป็นปัญหายุ่งยากในการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ และขอให้ศาลดำเนินการพิจารณาฝ่ายเดียวได้

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดมีว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือไม่

พิจารณาแล้ว จากถ้อยคำของผู้ถูกร้องที่ให้ไว้กับเจ้าพนักงานของผู้ร้องดังกล่าวข้างต้นรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องรู้ว่าตนมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้องในเวลาที่กำหนด หากไม่ยื่นในเวลาที่กำหนด ต้องได้รับโทษตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ แต่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องในเวลาที่กำหนด จึงฟังเป็นยุติได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบภายในเวลาที่กำหนดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒

ฉะนั้น จึงวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

ศาสตราจารย์ ดร. อิศระ นิตินันท์ประกาศ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายอรรถ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๔๔

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณี นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริงได้ความว่า นายสุเมธ อุพลเถียร ผู้ถูกร้อง ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ผู้ถูกร้องซึ่งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี แล้วแต่กรณี

ผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ยื่นบัญชี ฯ ภายในกำหนด ผู้ถูกร้องก็มีได้ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง และผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ และ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ถึงผู้ถูกร้อง เพื่อให้ชี้แจงเหตุผลกรณีไม่ยื่นบัญชี ฯ โดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนไปที่บ้านเลขที่ ๔๓๕ ถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นภูมิลำเนาที่ปรากฏตามหลักฐานของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง นายหนูพิศ อุพลเถียร ซึ่งเป็นนำของผู้ถูกร้องเป็นผู้รับหนังสือไว้ทั้งสองฉบับ นอกจากนี้ ผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ถึงอธิบดีกรมการปกครอง เพื่อแจ้งสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ให้แจ้งผู้ถูกร้องให้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชี ฯ อีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น มีหนังสือลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๓ ถึงผู้ถูกร้องเพื่อให้ชี้แจงการไม่ยื่นบัญชี ฯ เสมียนในสำนักงานทนายความของผู้ถูกร้องเป็นผู้รับไว้ ต่อมาเจ้าพนักงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติมโดยสอบปากคำพยานบุคคล และผู้ถูกร้องรวมเจ็ดคน ผู้ถูกร้องให้ถ้อยคำเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๓ สรุปได้ว่า ปัจจุบันมีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ ๔๓๕ ซอย ๑๖

ถนนกลางเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น และอาศัยอยู่กับภรรยาที่บ้านเลขที่ ๒๘๘/๑ หมู่ที่ ๑๔ อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น หลังจากที่พ้นตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ได้รับหนังสือแจ้งให้ยื่นบัญชี ฯ จากผู้ร้องสองครั้ง และจากสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น หนึ่งครั้ง ผู้ร้องเตรียมยื่นบัญชี ฯ แต่ข้อมูลหายไปและผู้ถูกร้องมีงานมาก จึงหลงลืมไม่เจตนาหรือตั้งใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อมาผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ฯ แต่ล่วงเลยเวลาที่กำหนดให้ยื่นถึงสองร้อยเจ็ดสิบสามวัน

ผู้ร้องพิจารณาแล้วเห็นว่า คำชี้แจงของผู้ถูกร้องที่แสดงถึงเหตุผลที่มีได้ยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่นต่อผู้ร้องภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องมิได้ตั้งใจไม่ยื่นบัญชี ฯ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้องตั้งใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องภายในระยะเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนด ให้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญให้โอกาสผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงได้ ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔ ชี้แจงว่าไม่ประสงค์ที่จะต่อสู้ในการพิจารณาเรื่องนี้ เพราะปัจจุบันมิได้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง และยินยอมให้ศาลรัฐธรรมนูญตัดสิทธิของผู้ถูกร้อง เพื่อมิให้เป็นการยุ่งยากในการพิจารณา ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคดีฝ่ายเดียวได้

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยมีว่า ผู้ถูกร้องตั้งใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่ พิจารณาแล้ว ได้ความว่า ในชั้นคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งผู้ถูกร้องโดยตรงและแจ้งผ่านสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่นหลายครั้ง ผู้ถูกร้องก็ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบจนเจ้าพนักงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม ผู้ถูกร้องจึงให้การว่า เคยได้รับหนังสือจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ให้แจ้งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบสองครั้ง ได้เตรียมเอกสารเพื่อยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ แต่เอกสารและข้อมูลที่เก็บไว้ในคอมพิวเตอร์หายไป ต่อมา มีงานมากจึงหลงลืมและไม่ได้ตั้งใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ หลังจากล่วงเลยเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ให้ยื่นถึงสองร้อยเจ็ดสิบสามวัน แสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่สนใจที่จะยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ และในชั้นพิจารณาของ

ศาลรัฐธรรมนูญผู้ถูกร้องก็มีได้ชี้แจงให้เห็นเป็นอย่างอื่น ตรงกันข้ามกลับยื่นคำแถลงว่าไม่ประสงค์จะต่อสู้คดี ยินยอมให้ศาลรัฐธรรมนูญตัดสินคดีทางการเมืองของผู้ถูกร้อง ข้อเท็จจริงจึงฟังเป็นยุติได้ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด

อาศัยเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ